

Koncepcja Pracy Gimnazjum Nr 6

NA LATA 2004 - 2009

OPRACOWANA PRZEZ GRONO PEDAGOGICZNE I DYREKTORA
GIMNAZJUM NR 6

Kraków, wrzesień 2004

Spis treści

- 1) Krótka charakterystyka Gimnazjum
- 2) Podstawowe założenia pracy Gimnazjum
 - a) Koncepcja pracy dydaktyczno-wychowawczej
 - b) Zadania ekonomiczne
 - c) Treści regionalne, ekologia, sport, turystyka
- 3) Rola Internetu w procesie nauczania
- 4) Literatura

1. Krótka charakterystyka Gimnazjum

Decyzją Zarządu Miasta Krakowa Gimnazjum Nr 6 zostało wyodrębnione w 1999r., jako samodzielna szkoła, z obiektu i zasobów Szkoły Podstawowej (SP) Nr 10 przy ulicy Blachnickiego 1 w Krakowie-Śródmieściu. Pomieszczenia gimnazjum skumulowane są w prawym skrzydle budynku. Aktualnie dzieli ono ze Szkołą Podstawową stołówkę oraz media (liczniki pomiarowe znajdują się po stronie SP). Pozostałe zasoby w tym: sala gimnastyczna, klasopracownie, biblioteka są w pełni autonomiczne. Dyrekcja Gimnazjum Nr 6 doprowadziła w 2002r. do stworzenia oddzielnego wejścia, które w sposób naturalny podkreśla odrębność gimnazjum i poprawia bezpieczeństwo.

Od dwóch lat kadra nauczycielska gimnazjum, w zdecydowanej większości wywodząca się z grona pedagogicznego SP nr 10, realizuje pensum zajęć tylko w naszej szkole. Nowymi członkami rady pedagogicznej od września 2004r. zostali: lektor języka angielskiego, katecheta, ksiądz-katecheta i psycholog. Kadra nauczycielska posiada wymagane wykształcenie i przygotowanie do pracy w gimnazjum.

Obecnie w Gimnazjum Nr 6 uczy się 430 uczniów podzielnych na 15 oddziałów klasowych (po 5 na każdym poziomie). Ponad 70% z nich zamieszkuje rejon edukacyjny gimnazjum, reszta dojeżdża z sąsiadujących rejonów. Środowisko jak i sytuacja materialna rodziców jest bardzo zróżnicowana. Częściowo świadczy o tym ilość pieniędzy zbierana na Komitet Rodzicielski (ok. 60% planowanych i deklarowanych przez rodziców kwot). Ilość dzieci pochodzących z rodzin nieudolnych wychowawczo jest widoczna choć stanowi margines.

Ze względu na położenie szkoły, bliskość Hali Targowej i Śródmieścia, młodzież jest narażona na widoczne przejawy patologii społecznej, która nie pozostaje bez wpływu na uczniów. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa uczniom naszej szkoły jest i pozostanie wielkim wyzwaniem dla dyrektora i kadry nauczycielskiej szkoły.

2. Podstawowe założenia pracy Gimnazjum

Koniecznością współczesności jest przedłużanie systemu szkolnego i stworzenie mechanizmów przystosowania i adaptacji człowieka do coraz bardziej wymagającego specjalizacji świata. W przyszłość tą wpisuje się rola gimnazjum, jednego z ważniejszych atrybutów polskiej reformy edukacji. Gimnazjum to nie tylko struktura organizacyjna, to także koncepcja wychodząca naprzeciw gwałtownym zmianom kulturowym i mentalnym generowanym przez postęp techniczny, globalizację i integrację.

Ogólna idea gimnazjum jest opracowana i opisywana przez twórców reformy np. w [2,3,4], jednak podstawowym wyzwaniem w obecnej chwili jest ukształtowanie się jego tożsamości czyli wdrożenie tej idei na gruncie konkretnej szkoły i środowiska. Dlatego koncepcja pracy gimnazjum powinna być zgodna z duchem reformy edukacji i dopasowana do zasobów materialnych i ludzkich, którymi aktualnie dysponuje dyrektor i na które może liczyć w najbliższej przyszłości. Jak pisze w [1] były Minister Edukacji M.Handke "My musimy mieć mocne gimnazja. Nie będzie mocnych gimnazjów - padnie istota tej reformy". Mocne gimnazja oznaczają nie ersatz szkoły podstawowej czy liceum, lecz szkołę nowego typu. Należy tu położyć nacisk na czas wprowadzenia reformy, czas gwałtownych zmian dokonujących się w naszym kraju, zderzenia mentalności dwóch pokoleń wychowanych w różnych systemach społecznych oraz wejście Polski do Unii Europejskiej.

Naszą koncepcję pracy gimnazjum przedstawiamy w trzech punktach:

- Zadania wynikające z pracy dydaktyczno-wychowawczej,
- Zadania ekonomiczne,
- Treści regionalne, ekologia, sport, turystyka

2a. Koncepcja pracy dydaktyczno-wychowawczej

"Wiedza jest ważna, umiejętnie wyselekcjonowana i podana w takiej ilości, aby była przyswajalna, w pełni asymilowana przez ucznia - to jeden z warunków dobrej szkoły"[2]. Nasze programy powinny iść w kierunku właściwego wyselekcjonowania tych najważniejszych faktów, zainteresowania przedmiotem, ukazywania procesów bez zbędnych szczegółów.

Zgodnie z tą ideą pracy dydaktycznej w gimnazjum nasza koncepcja opiera się na dwóch filarach:

- selektywnym przekazywaniu wiedzy, która ma być opanowana przez ucznia, (nauczenie uczniów "uczenia się" np. metodą *top-down*, należyte przygotowanie ich do egzaminu końcowego),
- samokształcenia nauczycieli w kierunku opracowania programów o optymalnie wyselekcjonowanej wiedzy.

W tym celu:

1. Każdego roku konkretne zespoły nauczycieli uczących w danej klasie muszą opracować szkolny zestaw programów i program wychowawczy. Jest bardzo ważne, aby tzw. program był na poziomie możliwym do opanowania przez normalnego ucznia. Wymaga to zarówno od dyrektora jak i nauczycieli dużych umiejętności, nieustannego doskonalenia i zdobywania wiedzy w danym momencie.
2. Rolą dyrektora będzie prowadzenie takiej polityki doskonalenia zawodowego nauczycieli, aby szkoła miała zapewniony w sposób ciągły, przepływ nowych informacji, umiejętności zdobytych przez nauczycieli na różnych formach kształcenia.

W naszym gimnazjum jest wielu dobrych, solidnie uczących nauczycieli, którzy czują to co jest istotą kształcenia w gimnazjum i mają pełną świadomość konieczności doskonalenia zawodowego. Ci nauczyciele rozumieją, że w gimnazjum bardzo ważne jest uczenie samodzielnego uczenia się, przygotowania do uczenia się przez całe życie. Rolą dyrektora i grona pedagogicznego będzie stworzenie systemu ewaluacji tych umiejętności, monitorowania pracy uczniów i całych zespołów nauczycieli uczących w danej klasie, w celu ciągłego wychodzenia naprzeciw oczekiwaniom i zainteresowaniom samych uczniów.

Wychowanie stanowi integralną część działalności każdego nauczyciela. Szkoła zredukowana tylko do przekazu wiedzy lub tylko do kształcenia umiejętności, lub tylko do wychowania, byłaby niepełna, a przez to wypaczona. Natomiast naturalna jedność i równowaga tych trzech wymiarów stwarza najlepszą gwarancję dla wszechstronnego rozwoju ucznia.

W systemie wolnej gospodarki, otwartej konkurencji i demokracji, w systemie w którym panują różnorakie wolności, niezbędne jest umiejętne korzystanie z tych wolności. Aby korzystać z wolności trzeba być do tego przygotowanym. Bo wolność polega na dokonywaniu wyborów i podejmowaniu decyzji. Tego nie da się osiągnąć bez wychowania. Szkoła musi mieć nie tylko swój program nauczania, ale wyraźną intencję wychowawczą, czyli szkolny program wychowawczy. Każdy rodzic zapisujący dziecko do naszej szkoły będzie wiedział na jaki program wychowawczy może liczyć.

W programie wychowawczym gimnazjum, muszą znaleźć się następujące zagadnienia:

1. Sposób, w jaki na terenie szkoły będą tworzone warunki do rozwoju osobowości ucznia - (koła zainteresowań, rozwijanie samorządności, prace organizacji pozaszkolnych, zajęcia pozalekcyjne, współpraca z instytucjami specjalistycznymi itp.).
2. Jak szkoła będzie zaspakajała specjalne potrzeby edukacyjne uczniów wynikające z diagnozy wstępnej i współpracy ze specjalistami.
3. Jak będą wyglądały działania opiekuńcze szkoły, pomoc materialna i stypendialna? - (realizowanie gotowych programów profilaktycznych, współpraca z instytucjami opiekuńczymi, wypożyczanie podręczników, finansowanie obiadów itp.).

4. Współdziałanie z rodzicami - (współdziałanie rodziców w tworzeniu dokumentów regulujących pracę szkoły takich jak Statut, szkolny program wychowania; udział w strukturach szkoły - Rada Rodziców, różne formy współpracy indywidualnej wynikające z aktualnych potrzeb szkoły).
5. Otwarcie szkoły na środowisko lokalne - (poznanie środowiska lokalnego, jego specyfiki, tradycji, historii i potrzeb, stworzenie w szkole oferty dla środowiska lokalnego).
6. Działania prozdrowotne szkoły - (w tym obszarze będzie mieścić się szeroko rozumiana działalność wychowawczo-profilaktyczna szkoły).

Zadanie dyrektora będzie polegało na:

- włączeniu wszystkich nauczycieli do realizacji powyższej problematyki, zwrócenie uwagi na przydział zadań, określenie terminów i sposobu realizacji,
- podnoszeniu umiejętności wychowawczych wszystkich pracowników szkoły, również pracowników administracji i obsługi,
- opracowaniu narzędzi sprawdzających zgodność działań z postawionymi celami,
- opracowaniu globalnym wyników i porównanie ich z zamierzonymi,
- poddanie ewentualnych zmian do dyskusji rady.

Po kilku latach pracy w Gimnazjum Nr 6 widzimy potrzebę zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole i w drodze do szkoły. Usytuowanie szkoły w ruchliwej części miasta (Hala Targowa, bliskość Śródmieścia) naraża uczniów na wpływ patologicznego zachowania środowiska. Uczniowie narażeni są na wymuszenia, zaczepki, pobicia i kradzieże zarówno przez osobników spoza szkoły, a także na jej terenie. W naszej koncepcji gimnazjum pragniemy realizować ideę "bezpiecznej szkoły". Podjęte przez nas działania w zeszłym i tym roku szkolnym

- nawiązanie współpracy z Komisariatem Policji i Strażą Miejską odnośnie patrolowania okolic szkoły i obecności funkcjonariuszy w szkole na prelekcjach i pogadankach,
- ankiety dla uczniów na temat mobbingu w szkole i poza nią,
- bezpardonowe karanie wszelkich objawów demoralizacji,

już teraz przyniosły wyraźną poprawę bezpieczeństwa uczniów w szkole. Jest to jednak jeszcze zbyt mało.

2b. Zadania ekonomiczne

Jednym z najbardziej bolesnych problemów z którym przyjdzie się uporać dyrektorowi szkoły są warunki ekonomiczne w jakich przyszło mu działać. Chociaż istnieją przesłanki do podniesienia stopnia dofinansowania oświaty, szczególnie gimnazjów, jej sytuacja w najbliższych kilku latach nie ulegnie radykalnej poprawie. Należy więc trzeźwo ocenić sytuację i poważnie zastanowić się nad sposobami zabezpieczenia warunków działania Szkoły bez wdawania się w mrzonki o bogatych sponsorach i pobożnych życzeniach. Przede wszystkim należy wypunktować korzystne i niekorzystne aspekty ekonomiczne Szkoły.

Jeżeli chodzi o korzystne aspekty ekonomiczne to:

1. Szkoła posiada wolne zasoby w godzinach popołudniowych, wolnych od zajęć: sala gimnastyczna, stołówka, sale lekcyjne, które można wynajmować firmom organizującym kursy.
2. Korzystne położenie gimnazjum daje możliwość uzyskania przywoitych opłat za udostępnianie wolnych zasobów szkoły.
3. Wprowadzie wpłaty na Komitet Rodzicielski nie są stuprocentowe, jednak jest to i tak duża pomoc szkole.
4. Istnieje zauważalna chęć bezpłatnej pomocy ze strony bardziej posażnych rodziców, a także rodziców ubogich, którzy chętnie zamiast płacenia za Komitet Rodzicielski wykonaliby proste czynności dla szkoły.

Do bardzo niekorzystnych warunków ekonomicznych zaliczam przede wszystkim:

1. Szkoła powstała z podziału dwóch szkół i jej wewnętrzna infrastruktura musi być cały czas wzbogacana (przede wszystkim księgozbiór),
2. Budynek szkoły wymaga poważnych nakładów finansowych na remonty sal i pomieszczeń użytkowych, przede wszystkim wymianę stolarki okiennej.
3. Sporo nakładów pochłonie jeszcze całkowite wyodrębnienie Gimnazjum ze Szkoły Podstawowej (wyodrębnienie oddzielnych węzłów (liczników) energii, wody).

Pozostają nam jednak co najmniej dwa sposoby, które mogą nieco poprawić ekonomiczny wizerunek szkoły tj:

1. Maksymalne wykorzystanie walorów ekonomicznych szkoły.
2. Pozyskiwanie pomocy rodziców, zainteresowanych dobrymi warunkami nauki swoich dzieci.

Co do pierwszego z punktów szkoła od początku wykorzystuje pierwszą z możliwości przeznaczając zarobione pieniądze na najpilniejsze potrzeby. Ze środków tych zakupiono np. drukarkę komputerową, pomoce do geografii, chemii, książki do biblioteki i opłacano bieżące utrzymywanie kserokopiarki (zakup tonera, naprawy i przeglądy, papier). Skorzystano z projektu dofinansowania klasopracowni i wzbogacono pracownię geograficzną, polonistyczną i informatyczną.

Odnosnie punktu drugiego, to istnieje grono rodziców przy pomocy których bezpłatnie udało mi się np. wykonać projekt architektoniczny wejścia do Szkoły, wykonać instalację elektryczną w dwóch pracowniach komputerowych, przeprowadzić najpilniejsze naprawy instalacji w budynku szkoły, pomalować sale lekcyjne itp.

Innym sposobem poszukiwania dodatkowych pieniędzy jest składanie arkuszy ofertowych z zakresu, np. profilaktyki uzależnień do różnych krakowskich instytucji .

2C. Treści regionalne, ekologia, sport, turystyka

W naszej koncepcji gimnazjum chcemy również zwrócić uwagę na fakt otwarcia szkoły na środowisko lokalne:

- jego poznanie, specyfika, tradycja, historia, potrzeby,
- zapoznanie z lokalnym systemem władzy,
- stworzenie w szkole oferty dla środowiska lokalnego.

Ze względu na specyfikę Krakowa, który stanowi historię Polski w pigułce, jest on wymarzonym miejscem do nauki historii w terenie poprzez wycieczki na Wawel, Stare Miasto, do muzeów, kościołów itp. Będziemy starać się by okazja ta była w pełni wykorzystana, tym bardziej, że w szkole pracuje nauczyciel z uprawnieniami przewodnika po Krakowie. W przypadku naszego gimnazjum jego lokalizacja w okolicy dzielnicy Kazimierz stwarza możliwość zapoznania młodzieży z jej historią, szczególnie tą najmłodszą. Omówienie na lekcjach historii bolesnych przeżyć holokaustu w konfrontacji z miejscami na których się on dokonywał, gdzie przez stulecia zamieszkiwała ludność żydowska, umożliwi także przekazanie młodzieży podstawowych informacji o kulturze i życiu tego narodu w Polsce. Zmiana stereotypów myślenia i konfrontacja prawdy z prymitywnymi, a coraz częstszymi objawami antysemityzmu, byłaby piękną lekcją tolerancji dla naszej młodzieży. W Krakowie znajduje się 11 kościołów wyznaniowych. Uświadomienie tego dzieciom i zapoznanie ich na lekcjach religii czy wychowania w rodzinie z atrybutami tych wyznań stanowiłoby istotny krok w poznawaniu świata i uczenia tolerancji.

Należy także pełniej wykorzystać bogatą ofertę kulturalną jaką daje nam Kraków. Planujemy zakup, ze środków szkoły, karnetów do krakowskich teatrów dla nauczycieli, którzy organizowaliby każdego miesiąca wyjścia dla chętnej młodzieży na wybrane przedstawienia teatralne i inne widowiska. Nie bez znaczenia pozostaje udział naszej młodzieży we współczesnych wydarzeniach społeczno-kulturalnych mających miejsce w Krakowie związanych np. z obchodami przyznania miastu Kraków tytułu Europejskiej Stolicy Kultury roku 2000.

Treści związane z ekologią wplecione są w cały program nauczania w gimnazjum. Wskazane jest jednak rozszerzać te zagadnienia uczniom w ramach planowanych wycieczek np. na zakola Wisły, do Huty Sendzimira, puszczy Niepołomickiej i pobliskiej oczyszczalni ścieków w jednym z ujęć wody pitnej w Krakowie. Planujemy również coroczny udział w akcji "Sprzątanie świata" jak i zbiórki surowców wtórnych. Myślę, że uczestniczenie w tej i podobnych akcjach będzie stałym elementem ekologicznej edukacji młodzieży.

Sport stanowi nieodłączny element wychowania i w niektórych krajach (np. USA) udział w reprezentacji szkoły traktowany jest na równi z sukcesami uczniów w innych dziedzinach. Warunkiem reprezentowania szkoły jest jednak zawsze nienaganna postawa reprezentanta i przynajmniej pozytywne wyniki w nauce. My także będziemy trzymać się tej zasady. Istnienie silnych lokalnych drużyn sportowych, sukcesy indywidualne młodych sportowców zawsze wybijają się na czoło osiągnięć szkoły i często stanowią ważny element jej wizerunku.

Podobnie traktować zamierzamy sprawy związane z turystyką. Poznawanie kraju należy rozpocząć od wycieczek po okolicach Krakowa i terenach Małopolski. Chcielibyśmy wykorzystać tu wiedzę i chęci wszystkich nauczycieli (a przede wszystkim wychowania fizycznego i geografii), którzy organizują wyjazdy turystyczno-rekreacyjne poza Kraków. Spotyka się to z zainteresowaniem młodzieży i pełną akceptacją zarówno dyrekcji jak i rodziców.

3. Rola Internetu w procesie nauczania

Nieodłącznym atrybutem współczesności jest komputeryzacja i Internet stanowiący wyzwanie cywilizacyjne dla przyszłych pokoleń. Dlatego ewolucja świata w kierunku społeczeństwa informatycznego musi znaleźć odbicie w koncepcji nowej szkoły.

W roku szkolnym 2000/ 01 uruchomiliśmy nowoczesną pracownię komputerową zaprojektowaną na 10 stanowisk (w tym stanowisko dla nauczyciela) ze stałym dostępem do Internetu. Pracownia ta powinna odgrywać szczególną rolę w szkole, ogniskując pracę uczniów, nauczycieli i dyrektora gimnazjum.

Rola gimnazjum w kształceniu informatycznym młodego pokolenia w odróżnieniu od liceum powinna według nas polegać na wykształceniu w uczniach dwóch umiejętności:

- korzystania z nieograniczonych zasobów Internetu jako bazy wiedzy,
- komunikacji ze światem przy pomocy technologii informatycznych.

Odnosi się to w równym stopniu do kadry nauczycielskiej, która czasami w mniejszym stopniu niż uczniowie przejawia chęć do korzystania z nowinek technologicznych. To musi się zmienić, gdyż właśnie rolą nauczyciela będzie wdrażanie u uczniów prawidłowych nawyków i kultury informatycznej. W ramach przyznanych nam środków będziemy starali się:

- przeszkolić jak największą liczbę nauczycieli w umiejętności posługiwania się Internetem,
- zorganizować wewnętrzne spotkania kadry nauczycielskiej na których przeszkoleni nauczyciele dzieliliby się wiedzą ze swoimi kolegami,

Z czasem każdy nauczyciel przedmiotu będzie zobowiązany do zadawania uczniom prac np. semestralnych na zadany temat w których uczeń musiałby popisać się umiejętnością zdobywania informacji. Dlatego w ramach możliwości należy zapewnić jak najdłużej "otwarte drzwi" pracowni komputerowej i jej maksymalne wykorzystanie nie tylko w czasie lekcji. Zarówno uczeń jak i nauczyciel ma prawo do korzystania z komputera i Internetu poza godzinami zajęć, w przygotowaniu do zajęć i lekcji lub w ramach rozwijania swoich zainteresowań.

Szczególne role nauczyciela Informatyki polegać powinna nie tylko na opiece nad klasopracownią komputerową i jej rozwojem, ale także na wszechstronnej pomocy zarówno uczniom jak i nauczycielom. Tempo rozwoju informatyki będzie wymagać od niego permanentnego szkolenia siebie i przekazywaniu nabytej wiedzy uczniom i innym nauczycielom. Powinien on zorganizować koło informatyczne, którego zadaniem poza samokształceniem będzie pomoc nauczycielowi informatyki, zaprojektowanie strony www gimnazjum i jej ciągła aktualizacja.

Ważnym i dostrzeganym przez nas problemem są także niebezpieczeństwa związane z nieograniczonym dostępem do Internetu. Dostęp do wiedzy bywa tam czasem trudniejszy niż dostęp do informacji groźnej dla prawidłowego rozwoju młodego człowieka. Istnieje coraz

szersza gama przestępstw komputerowych. Internet może być również używany do komunikacji pomiędzy grupami przestępczymi, może służyć do werbowania młodych ludzi do sekt i gangów. Nauczyciele powinni informować uczniów o tych niebezpieczeństwach i egzekwować kary grożące za nieprawidłowe użytkowanie Internetu. Znajdzie się też odpowiedni zapis w Statucie i Regulaminie Szkoły.

Literatura wykorzystana przy opracowaniu wizji szkoły:

- 1) "Rozmowa z profesorem Mirosławem Handke, ministrem edukacji narodowej", *Gimnazjum, Poradnik dla nauczycieli*, 1(3) 2000
- 2) "Rozmowa z Panią Anną Radziwiłł doradcą ministra edukacji", *Gimnazjum, Poradnik dla nauczycieli*, 2 1999
- 3) M.Handke, "Wychowanie na tle reformy edukacji", *Biblioteczka Reformy MEN, O wychowaniu w szkole*, 13, maj 1999
- 4) *Biblioteczka Reformy MEN, O wychowaniu w szkole*, Warszawa, 13 maj 1999, Część II
- 5) Dokumenty reformy, www.men.gov.pl
- 6) *Biblioteczka Reformy MEN, O reformie*, Warszawa 1998.
- 7) Ustawa o systemie oświaty.
- 8) Ustawa z dnia 8 maja 1999 r. *Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego*.